

**Кафедра археології, спеціальних історичних і правознавчих
дисциплін
Кафедра української мови**

**Силабус навчальної дисципліни
«АНТИКОРУПЦІЯ ТА ДОБРОЧЕСНІСТЬ»**

Спеціальність: усі спеціальності

Освітня програма: усі ОПП (мова навчання – українська)

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Рік навчання: 2024-2025

Семестр: 2

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Антикорупція та доброчесність, Мова викладання – українська.
Викладачі	Адамовський Володимир Іванович, кандидат історичних наук, доцент кафедра археології, спеціальних історичних і правознавчих дисциплін. Шевчук Зореслава Сергіївна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української мови
Профайл викладачів	https://kaf-archives.kpnu.edu.ua/adamovskiyi-v-i/ https://um.kpnu.edu.ua/sklad-kafedry/shevchuk-zoreslava-serhiiвна/
E-mail	adamovskuy@ukr.net
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=25428
Консультації	Консультації проводяться щовівторка, впродовж семестру о 15:00; групові або одноосібні.

2. Анотація до курсу

Вивчення навчальної курсу «Антикорупція та доброчесність» сприятиме формуванню в студентів готовності долучатися до створення й забезпечення доброчесного освітнього середовища та навчитися використовувати на практиці основні інструменти залучення молоді до розбудови доброчесного суспільства, розуміння поняття доброчесності та доброчесних стратегій поведінки, а також посприє засвоєнню студентами практичних навичок, які допоможуть уникати корупції в повсякденному житті та діяти доброчесно в складних, неоднозначних життєвих ситуаціях.

Тип дисципліни. Навчальна дисципліна «Антикорупція та доброчесність» є вибіркоким освітнім компонентом загальної підготовки магістра.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Антикорупція та доброчесність» є нормативно-правові акти національного антикорупційного законодавства, які визначають правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції в Україні, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень, сутність поняття доброчесності у вищій освіті та діяльність ЗВО щодо виховання цінностей доброчесності в студентів.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

Основна мета засвоєння курсу — сформуванню розуміння поняття корупції й доброчесності та доброчесних стратегій поведінки, а також посприяти засвоєнню

студентами практичних навичок, які допоможуть уникати корупції в повсякденному житті та діяти доброчесно в складних, неоднозначних життєвих ситуаціях.

Завдання дисципліни — ознайомити студентів з історичними витоками, сутністю понять «корупція» й «доброчесність» та їх місцем в українському суспільстві; надати студентам цілісну систему знань про історію, сутність та складові корупції; сформувати розуміння важливості громадянського суспільства в запобіганні та протидії корупції; сформувати вміння знаходити та критично аналізувати інформацію; сформувати розуміння важливості медіа в запобіганні та протидії корупції; сформувати в студентів готовність долучатися до створення й забезпечення доброчесного освітнього середовища та навчити використовувати на практиці основні інструменти залучення молоді до розбудови доброчесного суспільства

Основні знання та вміння, яких набуває студент після опанування цієї дисципліни

Основні знання

- поняття доброчесності й підходи до його визначення;
- основні теорії походження корупції, її причини та наслідки;
- вплив корупції на різні сфери життя;
- роль громадянського суспільства в запобіганні та протидії корупції;
- значення відповідальності ЗМІ та етичних аспектів створення, надання й споживання медіа;
- важливість дотримання академічної культури;
- права, обов'язки й можливості студентів та інше.

Основні вміння:

- аналізувати проблеми, пов'язані з доброчесністю й корупцією в суспільному контексті, а також створювати та оцінювати шляхи їх вирішення;
- передбачати, виявляти та аналізувати проблеми, що стосуються доброчесності у власному житті;
- визнавати важливість доброчесності в розв'язанні проблем, із якими студенти зіткнуться в майбутньому;
- оцінювати (аналізувати) економічне обґрунтування важливості доброчесності в суспільстві (як із погляду створення довготермінової цінності, так і з погляду захисту цінності);
- використовувати на практиці основні інструменти участі молоді в розбудові доброчесного суспільства та інше.

4. Формат курсу

Стандартний курс (очний). Можливе застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання Moodle та застосувань для проведення відеозанять.

Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу
	денна форма здобуття освіти
Освітньо-професійна програма	Магістратура (усі спеціальності)
Рік навчання / рік викладання	другий/2024-2025
Семестр вивчення	2
Кількість кредитів ЄКТС	4,0
Загальний обсяг годин	120
Кількість годин навчальних занять	38
Лекційні заняття	26
Семінарські заняття	12
Самостійна та індивідуальна	82

робота	
Форма підсумкового контролю	залік

5. Пререквізити курсу

Освітній компонент вивчається в другому семестрі

6. Технічне й програмне забезпечення, обладнання

Для методичного забезпечення курсу використовується наступна навчально-методична література та обладнання:

- електронний конспект лекцій;
- ноутбук, мультимедійний проектор;
- дистанційна платформа «Офісу доброчесності НАЗК».

7. Політика курсу

Відвідування занять. Очікується, що здобувачі ВО відвідуватимуть лекційні та практичні заняття. Під час відвідування всіх видів занять і консультацій очікується дотримання правил внутрішнього розпорядку Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (<http://kpnu.edu.ua/pravyla-vnutrishnoho-rozporядku/>) та етичних норм поведінки.

Очікується, що здобувачі ВО дотримуватимуться термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. За несвоєчасно подані роботи / завдання (з порушенням визначених термінів) знижуватимуться бали.

Якщо здобувач ВО не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, виконав завдання модульної контрольної роботи (МКР) або самостійної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття здобувач ВО має відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Очікується, що здобувачі ВО поступово відпрацьовуватимуть пропущені заняття й завершать цей процес вчасно (до останнього практичного заняття з дисципліни). Відпрацювання лекційного заняття передбачає знання аспірантом питань плану. Відпрацювання пропущеного практичного заняття передбачає опанування теоретичних питань плану заняття й виконання запланованих завдань.

Очікується, що здобувачі ВО не будуть запізнюватися на заняття, а мобільні телефони під час занять використовуватимуть лише з освітньою метою.

Академічна доброчесність. Дотримання академічної доброчесності регулюється Кодексом академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка https://drive.google.com/file/d/1W_tRKAqt4kKFyD1zNzR76uxVZY3mUjBV/view та Положенням про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція) <https://drive.google.com/file/d/1vwOb8sJzVjHpAnrAmFADtNQWYUhJny-R/view>

Очікується, що роботи здобувачів ВО будуть їх оригінальними міркуваннями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Списування під час контрольних робіт заборонені (зокрема, з використанням мобільних пристроїв). Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі магістранта та фактів списування є підставою для її незарахування викладачем (незалежно від масштабів плагіату чи обману).

Література. Для пошуку рекомендованої літератури здобувачі ВО можуть послуговуватися бібліотекою університету, кафедр біології та екології, географії та

методики її викладання, інтернетними ресурсами. Здобувачі ВО заохочуються до використання літератури, якої немає з-поміж рекомендованої.

Комунікування з викладачем. Спілкування з викладачами здійснюється під час лекційних і практичних занять (участь у бесідах, дискусіях, відповіді на питання тощо). Очікується, що здобувачі ВО будуть задавати викладачам запитання, цікавитися додатковими відомостями й сучасними науковими знаннями з курсу.

Викладач щотижня проводять консультації.

8. Структура дисципліни

	НАЗВА ТЕМИ	Разом годин / кредитів	З них			Форма контролю знань
			Лекції	Практ. заняття	Самост. робота	
1.	Корупція на атоми: феномен корупції від історії до сьогодення	9	2	2	5	РЗ
2.	(Не)виправдання: чому виникає корупція? Причини	10	2	0	8	РЗ
3.	Наслідки корупції та підходи до боротьби з нею	10	2	0	8	РЗ
4.	Побутова корупція: рукою подати	10	2	0	8	РЗ
5.	Антикорупційні месники: хто бореться з корупцією в Україні?	10	2	0	8	РЗ
6.	Сучасний вимір доброчесності	10	2	0	8	РЗ М (т/е)
7.	Корупція та держава	9	2	2	5	РЗ
8.	Спільними зусиллями: як активні громадяни борються з корупцією?	8	2	2	4	РЗ
9.	Четверта влада: як медіа долучаються до боротьби з корупцією?	9	2	2	5	РЗ
10.	Доброчесний бізнес: міф чи реальність	8	2	2	4	РЗ М (т/е)
11.	Доброчесність в освіті	8	2	0	6	РЗ
12.	Чужого не цурайтесь, але цитуйте: плагіат та академічна культура	9	2	2	5	РЗ
13.	Тут і зараз: як студентство змінює освітнє середовище	10	2	0	8	РЗ М (т/е)
	РАЗОМ	120/4	26	12	82	

Підсумковий контроль

Скорочення годин, відведених на викладання дисципліни, може відбуватися за рахунок скорочення чи ущільнення окремих тем, зокрема є варіант скомпонувати тему 11 — «Доброчесність в освіті» з темою 12 — «Чужого не зурайтеся, Плагіат та академічна культура», також ущільненими можуть бути теми першого модулю: тема 2 — «(Не)виправдання: чому виникає корупція? Причини», тема 3 — «Наслідки корупції та підходи до боротьби з нею».

3. Система оцінювання та вимоги

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам ВО:

Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Самостійна робота	Підсумкова оцінка
40 балів	40 бали	20 балів	100 балів

Поточний контроль (40 балів)

Максимальний бал оцінки поточної успішності аспірантів на навчальних заняттях – 12 (https://drive.google.com/file/d/1aD_jeL-jGRbDWAegkQ58tdMxxbqQKufF/view).

Здобувачу ВО, який не виконав поточних завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Здобувач ВО, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з невідповідністю або недостатньою відповідністю до навчальних занять, аспірант повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Критерії оцінювання знань, умінь, навичок здобувачів вищої освіти

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.
	2	Здобувач вищої освіти не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності; робить спроби виконання завдань репродуктивного характеру; за допомогою викладача виконує прості завдання за готовим алгоритмом.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, здатний виконати завдання за зразком; орієнтується в термінах, поняттях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
	5	Здобувач вищої освіти розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацювати частину навчального матеріалу; виконує прості завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати факти, явища, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання практичних завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами.
До та...	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує

		базовими поняттями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; складати таблиці, схеми.
	8	Знання здобувача досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить предметні поняття, категорії; може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати особливості процесів, фактів, явищ; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні здобутки методики навчання біології; самостійно визначає мету власної діяльності; виконує творчі завдання; може приймати іншу позицію як альтернативну; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї діяльності.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

Задля узгодження 100-бальної та 12-бальної шкали оцінювання студентських досягнень на семінарських заняттях застосовується наступна формула обрахунку-переведення балів:

$$("x \times 0,05 + 0,4") \times y = z$$

В даній формулі:

x – середній бал досягнень конкретного студента, який вираховується з отриманих ним на семінарі оцінок за 12-бальною шкалою;

y – вагові бали даного виду навчальної діяльності (поточний контроль);

z – кількість балів досягнень конкретного студента на семінарських заняттях поточного контролю.

Самостійна робота (20 балів)

Перевірку питань й завдань самостійної роботи, які здобувачі ВО готують на практичні заняття, здійснює викладач, який їх проводить. Їх оцінювання є складником загальної оцінки, що виставляється магістранту на практичному занятті.

Контроль за іншими видами самостійної роботи здійснює лектор на консультаціях.

До того ж, самостійна робота передбачає опрацювання матеріалу лекційних занять, попередню підготовку до практичних занять; виконання завдань і вправ в позааудиторний час; підготовку до обговорення окремих теоретико-практичних тем; самостійне вивчення окремих теоретичних тем курсу; підготовка до написання модульної контрольної роботи; відвідування консультацій (згідно з графіком консультацій кафедри).

Здобувачі ВО, які за виконання завдань СР отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися на звіт за виконання СР на консультації, або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

СР 20 балів	Критерії	Бал
	Здобувач вищої освіти розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; виконує прості завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.	12-14
	Знання здобувача досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.	15 –17
	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.	18 – 20

Модульна контрольна робота (40 балів)

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються всі здобувачі ВО. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Здобувачі ВО, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

МКР 40 балів	Критерії	Бал
	Здобувач вищої освіти розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; виконує прості завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.	24 – 29
	Знання здобувача досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.	30 – 35
	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.	36 – 40

Здобувачам ВО, які отримали незадовільну оцінку, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки. Ліквідація академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяється до початку

наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускається не більше двох разів з навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету.

Якщо здобувач ВО ліквідує академічну заборгованість на засіданні комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету, його відповідь оцінюється за 100-бальною шкалою без урахування результатів поточної успішності.

Залік (100 балів)

Підсумковий рейтинг з кредитного модуля (дисципліни)

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100 і більше	A (відмінно)	зараховано
82-89	B (дуже добре)	
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

Перескладання рейтингових оцінок (від 60 і більше балів) з метою їх підвищення дозволяється лише у виняткових випадках за погодженням з деканом факультету та з дозволу ректора університету.

Рейтингова оцінка у балах знань, умінь і навичок магістранта на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля обчислюється після проведення цих занять та ліквідації поточної заборгованості, пов'язаної з пропусками занять, невідповідністю або недостатньою підготовленістю до них.

Література

Основна:

1. Грищук, М. (2020). Передумови виникнення та протидії корупції: історико-правові аспекти. Актуальні проблеми правознавства, 2(22).
2. Ведель Д. Р. (2021). Переосмислення корупції в добу невизначеності. У Дослідження корупції: теоретичні та концептуальні засади. Антологія (с. 285-359).
3. Гус О. (2021). Суміжні поняття та форми корупції на пост-радянському просторі. У Дослідження корупції: теоретичні та концептуальні засади. Антологія (с. 60-76).
4. Клітгард Р. (2021). До питання про патронів, агентів і клієнтів. У Дослідження корупції: теоретичні та концептуальні засади. Антологія (с. 112-129).
5. Маркетт Г., Пайффер К. (2021). Боротьба з «реальною політикою» системної корупції: теоретичні дискусії і функціонування в «реальному світі». У Дослідження корупції: теоретичні та концептуальні засади. Антологія (с. 158-182).
6. Мунджу-Піппіді А. (2021). Корупція: діагноз і лікування. У Дослідження корупції: теоретичні та концептуальні засади. Антологія (с. 503-522).
7. Соловійов В. (2011). Теорія «раціонального злочину» як підґрунтя для антикорупційної політики. Вісник Національної академії державного управління при Президентові України, № 4, с. 39-48.
8. Філл М. (2021). Концептуалізація політичної корупції. У Дослідження корупції: теоретичні та концептуальні засади. Антологія (с. 38-60).
9. Штефес К. Х. (2021). Теоритичні засади розуміння ролі корупції у пострадянських трансформаціях. У Дослідження корупції: теоретичні та концептуальні засади. Антологія (с. 588-623).
10. Becker, G. S. (1968). Crime and Punishment: An Economic Approach. Journal of Political Economy, 76, 169-217.

Додаткова:

1. Корж В. (2011). Проблеми протидії застосуванню сучасних корупційних виборчих технологій в Україні. Інститут виборчого права Національний університет «Києво-Могилянська Академія» № 4 (30): С. 14-17.
2. Кубарева О. В. (2019). Запобігання корупції у сфері реалізації виборчого права. Імплементация європейських стандартів запобігання корупції в Україні: матеріали круг- лого столу. К.: Національна академія внутрішніх справ. С.72-75.
3. Кушнар'ов І. В. (2018). Політична корупція як система протиправних дій: варіативність проявів. Політичне життя. № 2. - С. 50-54.
4. Сокурєнко, В. В. (2017). Електоральна корупція як чинник фальсифікації демократично- го політичного режиму.
5. Тимошенко, В. І. (2019). Корупція як порушення прав людини. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції.
6. Тимошенко, В. І. (2014). Вибори та корупція: сутність, причини, заходи запобігання.
7. «Правовий вісник Української академії банківської справи», с. 7-11.

Нормативні акти:

1. Закон України «Про Вищий антикорупційний суд».
2. Закон України «Про запобігання корупції».
3. Закон України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів». Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України».
4. Наказ «Про затвердження Положення про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Офісу Генерального прокурора».
5. Указ Президента України «Про Національну раду з питань антикорупційної політики».

Інтернет-ресурси:

Сайт міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/>
 Навчальна платформа НАЗК <https://learning.nazk.gov.ua/about/>